

tikanju svoj zastavljeni namen, kje je sedaj tisti, ki se bo odpovedal koristim, na ta način pridobljenim. Smatral bo, da je samo ob sebi umljivo, da je za svoje neučiteljsko in nelepo postopanje prejel bonitete, pridobljene po organizacijski poti.

Resnica je, da je zadnje znižanje prejemkov občutljivo najbolj mlajše članstvo, predvsem pa poročeni pari z otroki. Saj je znano vsem, da je znižanje od 300—800 Din bilo skoraj običajno. Razumeti in pravilno moramo oceniti svoj lastni položaj in položaj svojega tovariša, da ne bo nepotrebnega nerazpoloženja izvirajočega iz nepoučenosti.

Kakor vidimo, je toliko razlik med posameznimi člani, da je enotnost za podlago organizacije na videz res težka ali skoro neizvedljiva. Neizvedljiva bi bila, če bi se sami stopnjevali to diferenciacijo do absurda. — Vendar preglejmo svoje vrste, povzdignimo našo stanovsko zavest in stanovsko moralo na tako visoko stopnjo, da ne bo nihče mogel dvomiti o njej. Ravnanje se moramo v vsem svojem delu po principih, ki so z etičnega in socialnega vidika neovrgljivi. Tu je delo naše organizacije, čuvati nad etično in socialno pravičnim odnosom med posameznimi člani, ki bodo morali imeti v sebi toliko kulture in razumevanja, da se bodo ukrepom nastalim iz tega prostovoljno podredili.

Dokler pa ne bo naša stanovska zavest in stanovska morala tako visoka, da bomo

lahko razlikovali med skupno in osebno koristjo, med svojo koristjo in koristjo svojega bližnjega tovariša in bomo lahko svojo korist umaknili drugi, ki bo bolj upravičena, toliko časa tudi ne smemo upati, da bomo vsaj v splošnem izgladili razlike in da bo organizacija moč, ki bo uklonila lahko vse nam nasprotujoče ovire. Izvršni odbor ne more biti odločen v ukrepih, če ne more upati na zaslombo vseh svojih članov in če v najtežjih trenutkih zavladajo med članstvom malodušje in zbežanost radi hipnih neugodnosti. Takemu članstvu ni treba organizacije, takemu članstvu je treba sile, ki ga bo naučila spoštovati skupnost in svoj stan.

Zavedati se moramo, da smo le sami sebi pomočniki. Pomoč raznih drugih ljudi je vedno več ali manj posrečena kalkulacija skritih ciljev, ki naj privedejo učitelja na pot njim lastne koristi. Nikdar še ni bil glas po osamosvojitvi potrebnejši kot v teh dneh. Samo stanovska organizacija naj bo meritorna za nas, ne iščimo si pomoči in poprave krivic pri raznih nemerodajnih lajkah. Ne pozabimo nedavne preteklosti, prav tako tudi ne svoje krivde za marsikaj.

Kakor hitro bo članstvo stanovsko zavedeno in bo spoštovalo poleg zakona še bolj stanovsko moralo ter bo sledilo ukrepom vodstva brez ozira, takrat bo naša moč taka, da se nam ne bo treba bati nikogar. Zato: Učitelji, zavedajoči se samega sebe, pristopite vsi v stanovsko organizacijo. Debevec Boris.

Državni proračun

Predlog proračuna za leto 1936/1937 določa 10.307.040,784 Din izdatkov in ravno toliko dohodkov.

Predlog proračunskih izdatkov izgleda v primerjavi s sedaj veljavnim proračunom takole (vse v milijonih Din; v oklepajih razlike nasproti sedanjemu proračunu):

vrhovna državna uprava 157,7 (+3,6), pokojnine in invalidnine 1100,7 (—), državni dolgovi 767,9 (—152,7), ministstvo pravde 349,5 (—9,2), ministstvo prosvete 833,1 (—17,5), zunanje ministstvo 121,5 (—1,4), notranje ministstvo 517,3 (—28,9), vojska in mornarica 2309,4 (+309,5), ministstvo za zgradbe 154,6 (—13,1), ministstvo za promet 2177,8 (+3,0), ministstvo za pošto 362,3 (+30,4), ministstvo za kmetijstvo 95,7 (—7,4), ministstvo za trgovino 44,3 (—1,3), min. za gozdove in rudnike 266,1 (—24,2), ministstvo za soc. pol. 199,4 (—3,0), ministstvo za tel. vzgojo 11,8 (—2,4), rezervni krediti 40,0 (—);

skupaj 10.307 milijonov Din, to je za 57,2 milijona Din več, nego v sedanjem proračunu.

Slika dohodkov je v primeri s sedaj veljavnim proračunom naslednja (v milijonih Din; v oklepajih razlike nasproti sedanjemu proračunu): neposredni davki 1472 (—145), davek na posl. promet 660 (+170), vojnica in izredni davki 82 (—6), davčni zaostanki 85 (—), trošarine 825 (+27), takse 1039 (—66), carine 700 (+30), viški monopolov 1956 (—), državna podjetja 3488.

Skupaj 10.307 milijonov Din.

Predlog finančnega zakona ne vsebuje nobenih novih odredb, s katerimi bi se reševala večja vprašanja, ki zahtevajo večji studij in globlje proučevanje. V zakonu so odredbe, ki služijo za čim boljše izvajanje proračuna.

Važne določbe finančnega zakona

Prosvetno ministstvo se pooblašča, da lahko izvrši razdelitev kreditov, odobrenih za subvencije in pomoči, do zneska 50.000 Din.

Učiteljstvo.

Učiteljstvo osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šol, kakor tudi šolski nadzorniki se lahko dodelijo na delo v druge šole v prosvetno ministstvo, v ministstvo za telesno vzgojo naroda, k banskim upravam, k sreskim načelstvom kot prosvetni referenti. Dalje se lahko namestijo kot prosvetni referenti, delegati, direktorji in učitelji v inozemstvu kot tudi v kulturnih in prosvetnih društvih, ki imajo svoje šole in internate. Ta dodelitev je lahko daljša od treh mesecev, izvzemši § 80 uradniškega zakona. Ti uslužbenici pa nimajo pravice do dnevnice po predpisih uredbe o povrnitvi potnih in selitvenih stroškov državnih uslužbencev. Dodelitev se lahko vrši pri učiteljih osnovnih šol samo v krajih službovanja, pri učiteljih drugih šol pa tudi izven kraja službovanja. Dodeljeni ali narodni učitelji imajo pravico do stanarine iz proračuna prosvetnega ministstva, v banovinah iz banskih proračunov iz prihrankov osebnih

prejemkov. Učiteljstvo osnovnih šol, dodeljeno meščanskim šolam, ima pravico do stanarine iz občinskih proračunov. Učitelji osnovnih šol, ki so si pridobili kvalifikacijo učiteljev meščanskih šol, se lahko brez pogojev § 101 zakona o narodnih šolah postavljajo v kraj, kjer so meščanske šole in dodeljujejo na delo v te šole. Sreski šolski nadzorniki kakor tudi funkcionarji teh poklicev bodo prejeli svoje prejemke iz kreditov, ki so dodeljeni za plačilo prejemkov teh učiteljev.

Šolanje v inozemstvu.

Nadalje vsebuje finančni zakon v pooblaštilih prosvetnemu ministru določila, da morajo državljani kraljevine Jugoslavije bodisi v državi ali izven nje, če se žele šolati na katerikoli šoli v inozemstvu, imeti za to predhodno odobritev prosvetnega ministra. Vsem onim, ki bi odšli na katerikoli šolo v inozemstvu brez te odobritve, se jim to šolanje ne bo priznalo.

Važno določilo.

V § 44. se ministri svet pooblašča, da podvzame vse v okviru zakonov potrebne

ukrepe, ki bi imeli za posledico uvrščenje gospodarskih razmer.

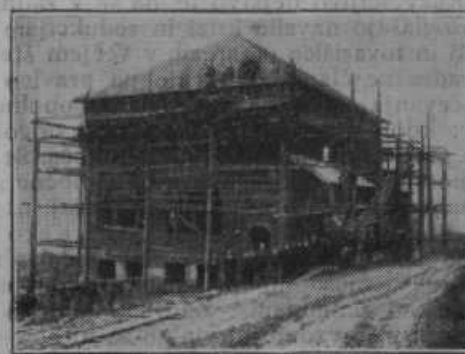
Ministrski svet bo dalje izvrševal revizije osebnih izdatkov, honorarjev, nagrad in drugih postranskih prejemkov, ki jih uživajo državni uslužbenici po dosedanjih predpisih poleg njihovih rednih zakonskih prejemkov, ter bo omejil te prejemke na največ 50% rednih prejemkov. Zaradi sistematiziranja mest v državni službi bo ministri svet proučil število osebja ter vsega poslovanja posameznih državnih uradov ter bo po potrebi izdal odloke o ukinitvi ali spojitvi uradov, ki se pokazujejo odveč.

Postavitve — prevedbe — napredovanja.

§ 45. določa: Sklepi o sprejemu uslužbencev v državno ali samoupravno službo, kakor

tudi sklepi o napredovanju in imenovanju istih v višjo skupino se lahko izdajo šele potem, ko so pristojni organi ugotovili, da obstoji prosto mesto in prost proračunski kredit. Za kredite, ki bodo tako predloženi v odobritev pristojnemu ministru, odnosno pooblaščenim organom, bodo le-ti odgovarjali solidarno za povrnitev škode po zakonu o glavni kontroli, če za izdajo teh ni proračunskega mesta in kredita. Dejstvo, da napredovanje ali imenovanje ne obremenjuje z ozirom na § 4. zakona o naknadnih izrednih kreditih za proračunsko leto 1933-34, se ne bo smatralo, da obstoja prosto proračunsko mesto in kredit. Na breme svobodnega kredita enega uradnika višje skupine se more postaviti samo en uradnik višje skupine s tem, da se ne more prekoračiti niti število niti skupna vsota kredita, odobrenega v proračunu.

CMD gradi novo šolo

Graditev nove šole.

Tam na naši severni meji na Kozjaku v prijazni dolinici pod sv. Duhom v Gradišču je pričela CMD graditi za svojo 50-letnico novo moderno šolo. Delo družbe sv. Cirila in Metoda je znano vsemu učiteljstvu. Saj je ta narodno obrambna družba zgradila že mnogo šol v narodno ogroženih krajih. Znano je tudi, da so vse njene šole lepe stavbe in da je

bivanje v njih učiteljstvu in učencem v veselje. Sedaj gradi to lepo poslopje, v katerem bo dvorazredna narodna šola. Imela bo poleg lepih svetlih učilnic stanovanje za učiteljico, prostore za šol. kuhinjo, knjižnico. Njena graditev je že zahtevala velike vsote in truda.

Vsled napačne miselnosti, da družba ni več potrebna in da naj šole gradi država, so se zmanjšali dohodki družbe. Mnogo je potreb, pa ni kritja za nje. Učitelji so bili in so vedno vneti člani CMD, zato tudi v teh težkih časih ne pozabimo dobrotnice in zaščitnice šolske mladine. Posnemajmo sosede. Vzbuja nas zanimanje javnosti za položaj Slovencev v narodno ogroženih krajih, kakšne so razmere na naših obmejnih šolah. Pričimo z zbiranjem dinarskega sklada za podporo šolam. Mlačnost pri narodno obrambnem delu ima že danes za posledico padanje števila Slovencev v mešanih krajih. Tu je samopomoč na mestu. Učiteljstvo, ki živi med narodom, stori lahko mnogo dobrega za ohranitev naših narodnostnih meja. Strmimo se okoli CMD in ji pomagajmo, bratje ob meji nam bodo hvaležni.

Čehoslovaki za svoje šolstvo

Jugoslovansko učiteljstvo ni z nobenim drugim narodom v tako tesnih stanovskih stikih kakor z brati Čehoslovaki. Pa tudi v naših strokovnih listih in na naših zborih se čestokrat bavimo z napredkom šolstva v naši bratski severni državi. Omenjam naj le predlanski učiteljski zbor v Ljubljani, ki se ga je udeležilo učiteljstvo več okrog Ljubljane razmeščenih srezov ter nas je zagrebski profesor in bivši učitelj Salih Ljubunčič seznanil s šolstvom v CSR. Na lanskem zboru 9 sreskih društev JUU — gotovo naše največje učiteljsko zborovanje — ko smo proslavljali Masaryka, pa nam je prišel predavati celo profesor Masarykove univerze iz Brna dr. Mihajlo Rostohar, sicer naš dolenski rojak.

Čehoslovsko šolstvo je gotovo med najbolj razvitemi na svetu. Statistika v CSR skoro ne pozna analfabetov. Pač najlepše spričevalo za državo, ki ji stoji na čelu eden največjih svetovnih učenjakov in filozofov dr. Masaryk. Prav te dni ima praški parlament obilico dela, zbornica pretresa državni proračun za prihodnje budžetsko leto. V naših listih smo čitali, da je čehoslovski državni proračun skoro edini na svetu, ki je izkazal preostanek. Zanimivo je zasledovati debato o proračunu v CSR za prihodnje leto.

Generalni referent Remeš, ki je podal temeljno sliko prihodnjega proračuna je sicer ugotovil, da se nahaja tudi CSR pod težko pezo svetovne krize, ki tlači državo že 6. leto. »Vendar v teh težkih časih ne smemo pozabiti šolstva in s tem napredka našega naroda« je bil soglasen klic poslanske zbornice.

Preden izreče plenum besedo o prosvetnih in šolskih vprašanjih razpravljajo poslanci o vseh predmetnih zadevah v kulturnem odboru. Letos je te dni razpravljajal kulturni odbor praške poslanske zbornice o kulturnih in

šolskih zadevah ob navzočnosti šefa čehoslovške prosvete ministra dr. Krčmara. Prasebno temeljita je bila debata o šolskih vprašanjih. Posnemam le dvoje, troje podrobnosti. Poslanec Otáhal je obrnil posebno pažnjo mladini, ki je dokončala studije pa ne najde zaslужke. Prikazal je na nekaterih zgledih žalostne slike o taki mladini, ki jo je pogoltnila ulica. Za to mladino se bo skušalo najti priliko, da se šola še naprej v raznih težajih. Prav duhovna poglabitev jo naj odvede od strahot ulice in duhovnega razkrajanja. Poslanec Chalupa pa je pokazal na posledice gospodarske krize. Zaradi zmanjšanja življenjskih sredstev se opaža nagibanje prebivalstva sistemu enega ali dveh otrok. Padec porodov je viden že v nekaterih razredih osnovnih šol. Državna uprava naj podvzame vse mere, da se zviša narodova plodnost.

Poslanec Apelt pa je zahteval vso pozornost vprašanju novih šolskih zgradb. Stoletje otroka zahteva higijenskih šolskih stavb. CSR se tega dobro zaveda.

Pri gradnji šolskih stavb ne štedijo novcev. Pisec teh vrst je imel priliko, da si je ogledal šolske stavbe v več krajih v CSR. Med najbolj impozantnimi stavbami je šolska palača v Hradcu Kralovem, ki so si jo ogledali svoj čas tudi člani UPZ na svoji prvi inozemski turneji. Nedavno otvorena brnska juridična fakulteta v univerzitetnem centru pa je sploh višek, ki ga pozna šolsko stavbarstvo.

Trenotno grade tudi v Pragi več stavb za učne namene.

Zdaj na jesen so zastavili lopate za temelje gimnazijskega poslopja v XII. okraju. Stavba bo dolga 82 m, široka 12,5 m in trinadstropna. Telovadnica pa bo v posebni stavbi d = 25 m, š = 11 m. Mimo raznih dvoran za risalnice, fizikalno dvorano, dvorano za pev-

Lojze Zupanc:

Učitelj Čičigoj v nebesih...

V letu Gospodovem 1935., devetnajsti dan po prazniku Vernih duš, je učitelj Čičigoj prišel med krlatce. Tam so ležali pod drevjem ljudje in dremali. Op je pa že takšne baže neobdobja, da se mu brez dela ni dalo postopati nad zvezdami, zato je — lepo tablo naslonil na samotno drevo in nič koliko učencev je imel. Še sveti Peter, ki je posedal na pragu, je vzel na stara leta knjigo v roke. Nekaj dremajočih je pa seveda še zmerom ostalo pod drevesi. — (Vencislav Winkler.)

Ampak, tile dremajoči so bili šele pravi gadje! Pa kaj hočemo, svetemu Petru se je na stara leta zdelo primerno vzeti knjigo v roke, pa ni prav nič čudnega, če se je slepura, zmotil in odprl nebeske dveri tudi takim, ki tega niso zaslužili. Moj Bog, ko so se le-ti prebudili in zagledali pod drevesom učečega Čičigoja, so zagnali takšen strahovit krik, da je samemu Petru od strahu padla knjiga iz rok.

»Tfej, da te le sram ni, Čičigoj,« so zavrli. »Kako si pa ti prišel semkaj, a?«

Čičigoj pa, revše egavgo, je zajokal: »Tak lepo vas prosim, ljubi tovariši moji, vsaj vi mi dajte tukaj v miru splesniti. Lejte, v vicah me niso marali, iz pekla so me hudiči nagnali, i kam naj pa grem, ko me pa na zemlji tudi ne marajo?«

Pa je vstal največji med njimi, bil je pravi silak, ki mu Čičigoj niti do ramen ni segel, in božjastno zakričal:

»Tak tako se prenevedaš? Lepa reč. Kje si se pa potikal od 26. marca 1931. leta, a? Mar misliš, da niso segli od zemlje glasovi le-sem ter nam sporočili, da si tisti dan poslednjič čivknil v nekem listu, potlej pa umrl!«

»Pa je tako tudi prav,« je primeknil drugi. »O, tudi k nam v nebesa pošiljajo tisti časopis, kjer je bil takrat objavljen tvoj dnevnik in pa tvoja korespondenca, ja. Viš, pa si se zameril nekaterim, ko si v mottu tistega dnevnika zapisal vrstice: Nekateri učitelji imajo komaj par ur službe na dan. Pridni učitelji so redke izjeme! — Ali se tako piše o nas? Ti seme ti, neveljavo! Viš, prav privoščili smo ti takrat, ko si jo dobil po glavi, da si umrl, pa da nisi nič več mogel objavljati tistih onegavih dnevnikov in v pisem od tam gori neke, kjer se je rodil Krpan, kot si sam napisal, pa še podoben lari-fari.«

Pa je vstal tretji in očital:

»Tfej, da te le sram ni, učitelj Čičigoj. Cela štiri leta si se potepal od zemlje k vici-am, od vic v peklo, iz pekla pa k nam. Ali se to potepanje spodobi za človeka, ki bi moral biti drugim v lep zgled? Pa to še ni vse. Še druge čedne stvari smo sišali o tebi. Mesto da bi dal po svoji smrti zemljanom mir in počival v miru, si izmisliš, šleva široko-ustna, in od časa do časa pošiljaš kakšno pismo na zemljo v cajtengo in razburjaš duhove. Pa kot že rečeno. Tiste cajtengo čitamo tudi mi in tako smo zvedeli za tvojo grehoto.«

In četrti je vstal, se pretegnil, ter mu pričel naštevati zločine:

»Nehvaležnost črna. Nisi se zadovoljil, da si mirno umrl in da smo ti napisali spodoben parte, nak, šel si, mrcina, in se vsedel za čisto nov kateder in se vstopil pred čisto novo tablo, potlej pa se še upaš trkati na grešna prsa, da si vse te dobrine dobil po nekakšnem razpisu.«

»Jojhata,« je zavekal Čičigoj, »to pa že ni res, kar mi očitaš. Opravljajo me tisti, ki so ti to povedali. Kateder, o katerem govoriš, je bil takrat šele v delu in nove table tudi še ni bilo. Tisti, ki so to delo naročili, niso imeli penazev za mojster, jaz sem jih v loteriji zadel, plačati sem potlej imel s čim, in jih privlekel v zapuščene in dotlej pozabljene hribe. Pa, ali sem zaslužil od vas te očitke, če sem bil izvoljen med izbranci kaj?«

»Boš precj tiho!« mu je oni presekali besedo. »Kaj boš onegavil. Čitali smo, vseeno kje, pa konec. Pa to še ni vse. Greš in delaš zmedo, ko pošiljaš v cajtengo pošto, opisuješ banalno o razbojniških napadih na šole in farovže in delaš s tem reklamo za časopise, ki takšne banalnosti objavljajo. No, pa te je lepo oni dan počesal tisti, ki je tvojo pošto primerjal s pobeljenimi grobovi! Pa saj jo je tudi ubral na pravem mestu, viš, ko je vedel, da si že pred štirimi leti umrl. Le ti tega nočeš vedeti in kar naprej, pa ne da bi te kdo kaj vprašal, rogoviliš in nam delaš sramoto.«

Strahno se je učitelj Čičigoj bal teh očitkov. Hlače so se mu pričele tako tresti, da si jih je moral za sedem lukenj pritegniti na opasač. Pa kar tako se tudi ni dal stisniti za lepo nebesko tablo. Glas se mu je ihtel kar

tresel, da še spregovoriti ni mogel, zato je s kredo napisal na tablo tole:

»Počemu bi me tako zmerjali! Krivični ste mi, pa če bi dušo imel, pokazal vam bi jo bil, da je čista in nedolžna. Bog oca pa mi jo je že pred štirimi leti, ko sem bil umrl, vzel, zato tega ne morem. Pa saj vem, kaj hočete. Posebno ti, ki si mi nove table in novega katedra nevoščljiv, bi se nemara rad, spovnil nazaj v isti kraj, kjer si že nekoč tudi ti brisal staro tablo in sedel še za stari in črviim katedrom. Nak, Malo se menim, če grmite name, saj je še tisti onegavi Francé prešerno zavl, ko je pribil:

Naj misli, kogar bi puščice te zadele, da na visoki vrh lete iz neba strele.

No, po vsem tem pa bo nemara že res, da sem na vse vaše grmenje in streljanje v prazno še ponosen. Mislite da me črnite, mi pa kadite, haha! Sploh pa sem zadovoljen, če me le mladina mara. Oni dan se je namreč v tistem onegavem časopisu, ki mi ga radi mojih pošt očitate, izrekla, da bo sama narisala prizor k mojemu pismu, kako Turki vlečejo zvonove svete Magdalene v Kolpo. Zvon sem jaz, Turki bi pa vi radi bili, pa v nebesih jim ni mesta, hahaha!

To jim je bilo pa že preveč. Da bi se še norčeval iz njih, nak! Planili so nanj, ga podrli na tla, pograbili tablo poleg nebeskega drevesa in ga z njo našeskali. Tisti, ki je bil šivávec med njimi, pa je priskočil z iglo in nitjo, da bi mu zašil usta...

Zahvaljen bodi nebeski Bog. Mednje je planil sam sveti Peter in komaj se mu je posrečilo, da je preprečil to nakaz.

ske namene, bodo v poslopju tudi tri delavnice, 5 kabinetov in 5 sob za razne zbirke. V poslopju bodo tudi 3 stanovanja. Zada za stavbo bo lastni botanični vrt, šetališče za di-jake, igrišče (30 x 55) ravnatelj pa bo imel tudi lasten vrt. Stavba bo stala 4 in pol milijona Kč.

Pripravljajo pa tudi zgraditev realne gimnazije v Pragi v XIX okraju. Znesek 5 milijonov Kč je že odobren. Trenotno pa razpravljajo merodajni čimtelji o projektu poslopja za realno gimnazijo v praškem predmestju Nusle, ki bo veljalo 4 milijone Kč.

Tako torej Čehoslovaki ne pozabijo na svoje šolstvo niti v najbolj črnih dneh svetovne krize.

Vsem nam so lahko za zgled! —nč—

Splošne vesti

ZASTOPNIKI JUU PRI KRALJEVSKEM NAMESTNIŠTVU

Pred kratkim je naslovlilo učiteljsko združenje na kraljevsko namestništvo predstavko, ki obravnava prosvetna personalna in stanovska vprašanja. V zvezi s to predstavko je sprejel v torek 26. t. m. ob 11. uri v imenu kraljevskega namestništva g. dr. Ivo Perović zastopnike Jugoslovanskega učiteljskega združenja in sicer predsednika tov. Ivana Dimnija in oba podpredsednika tov. Todoru Dimitrijevića in Dorda Mirkova. Kraljevski namestnik g. Ivo Perović je pazljivo in z zanimanjem poslušal izvajanja učiteljskih predstavnikov in ostal pol ure z njimi v razgovoru.

— Pomembna slovesnost. V nedeljo dne 1. decembra t. l. ob 16. uri bo v Učiteljskem domu v Ljubljani slovesno odkritje spominskih plošč, posvečenih blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju in velikemu dobrotniku Nj. Vel. kralju Petru II. ter drugim dobrotnikom Učit. doma. P. n. učiteljsko zlasti združuje Učit. doma iz Ljubljane in bližnje okolice prosimo, da se te slovesnosti udeležijo.

POSTENEMU SLOVENSKEMU UCITELJSTVU

»Kmetijski list« št. 45 od 20. novem. 1935. prinaša pod tem naslovom naslednje vrstice:

Na slovensko učiteljsvo so se spravili nekateri modrijani iz Jugoslovanske tiskarne. Gonijo ga kar po svetu kakor nadležnega be-rača.

Kako morejo zagovarjati ti krogi tako pisanje pred svojo vestjo, naj povedo slovenski javnosti in zlasti slovenskemu učiteljs-tvu sami. Mi samo ugotavljamo, da sloven-ski učitelj za svoje nesebično, požrtvovalno in pošteno narodno delo ni zaslužil in ne za-sluzi takih klofut. Ne rečemo, da tudi v učiteljskemu stanu ni izjem (in v katerem stan-u jih ni?), trdimo pa, da v splošnem učitelj mnogo, zelo mnogo store za povzdigo sploš-nega kulturnega in gospodarskega stanja na-še vasi s šolskim in izvenšolskim delom. Svo-je težavno poslanstvo opravlja prav pogosto ob najneugodnejših pogojih. Zato zaslužijo kot pionirji naše prosvete naše spoštovanje, priznanje in pomoč, ne pa natolcevanja in preganjanja.

Kot odgovor na vse nelepe izpade kličemo učiteljsvo, naj se s tem večjo vnemo oklene podelitja in dela zanj. Plačilo, ki mu ga bo dal narod mimo političnih demagogov in brez njih, mu ne bo izostalo. Naš narod je veren in pozna besede: »Dobro pastir po-zna svoje ovce in one poznajo njega.« Uči-telj, ki bo delal za narodom, bo v narodu vedno našel zaslonbo in razumevanje, pa tu-di dovolj opore v najhujših dneh!

Naša gospodarska organizacija

UCITELJSKA TISKARNA VAS ČAKA.

Granitna trdnjava našega stanu je in mo-ra biti tudi v bodoče Učiteljska tiskarna. Ponosno lahko zre vsak naš tovariš in naša tovarišica na to ime, ki javno izpričuje nje-govo moč jo krepi in ga (jo) samozavestno vo-di v boljšo bodočnost. Kako sramotno pa se sliši, da je ta naša najvažnejša zadruga zgra-jena na temelju imen nekaj desetih učiteljev (-ic) — združnikov (-ic), ko je vendar sloven-skega učiteljsva okrog 4000.

»Učiteljska tiskarna« ima poleg moderno urejenega tiskarniškega aparata še svojo knji-garno s podružnico v Mariboru, lastno zalogo šolskih zvezkov, knjigovozništvu in v državi edinstveno izdelovalnico svetlobno občutljive-ga papirja za kopiranje načrtov.

Tiskarna je bila ustanovljena leta 1906. Svojo glavno oporo ima v stanu, ki ji daje združniško osnovo in ime, predvsem seveda pa kot redno plačljiv kupec in kupni posredo-valet njenih izdelkov.

Skrb vsakega posameznika naj bo, da bo vsaj v bodoče nosila ta naša vodilna zadruga s ponosom in upravičeno ime »učiteljska«. Za-družni delez, ki se obrestuje, znaša 250 Din in je lahko plačljiv v 10 zaporednih obrokih. Vsak združnik ima tudi ugodnosti pri na-kupu in naročilu blaga za svojo lastno upora-bo v vseh njenih oddelkih. Izkazati se mora le z združno knjižico.

Tovariši in tovarišice! Poslužite se teh ugodnosti in dajte tiskarni kamen — svoje učiteljsko ime! Prijavite se pri svojem društ-venem gospodarskem odseku, ki vam bo pre-skrbel vse potrebno pri zadruzi sami ali s po-sredovanjem sekcije.

Vsak učitelj, vsaka učiteljica bodi združ-nik Učiteljske tiskarne!

—g Članom Učit. samopomoči. V tem me-secu so umrli štirje člani (361. do 364. smrtni primer) in sicer: Plhak Marija, Zabja vas, Rainer Jožef, Zg. Polskava, Marinič Julka. Sv. Urban in Hafner Angela, Šmartno pri Kranju. Vse posmrtnine so izplačane (čez 50.000 Din). Posamezni član nakaže 21 Din, zakonski pari 41 Din. Prosimo, da nam nakažete te zneske

— Živahen odmev in odobravanje mari-borske javnosti je deležen odločen nastop ma-rihorskega občinskega sveta, ki se je izrekel proti znižanju prejemkov mestnih nastavljen-cev. Na slično stališče, kakor mariborsko me-sto, se je postavil sedaj tudi Zagreb, ki prav tako brani svojo avtonomijo ter je nastopil proti znižanju namerčenskih plač.

— Sekcija Pomladka Jadranske straže v Ljubljani prosi p. n. šolska upraviteljsva in poverjenstva PJS, ki še niso likvidirala ak-cije z brošuro »Kralj odhaja«, naj blagovolijo zneske nujno poravnati oz. nerazpečane bro-šure vrniti! Ves čisti dobiček te akcije gre izključno v »Mladinski sklad Viteškega kra-lja Aleksandra I. Zedinitelja za PJS v Drav-ski banovini«, t. j. za dom ob Jadrani in za podporo ob izletih na naše morje.

— Otroško gledališče v Zagrebu Po vzorcu ostalih evropskih vlemest si je tudi Zagreb osnoval otroško gledališče. Znana so nam taka gledališča, ki jih imajo na Dunaju, Berlinu in še nekaterih drugih mestih v Nem-ciji, v Franciji, Angliji in Rusiji. Tudi v Za-grebu so že večkrat poskušali z osnovanjem takega gledališča, a dasiravno je ostalo več poizkusov neuspešnih, je vendar Zveza dru-štev »Šola in doma« sedaj uspela, pridobila potrebna materialna sredstva za vzdrževanje otroškega gledališča. — Da bo ustanova uspevala in tudi pravilno vodena je garancija v tem, da jo vodijo poleg igralcev tudi učitelji. — Prva predstava pod naslovom »Emil in de-ktiviti« bo 3. decembra v Malem gledališču. Pri predstavah bodo nastopali izključno otro-ci. — Namen Mladinskega gledališča je, predvsem vzgojiti dobre igralske talente med našo mladino, to je omogočiti igralsko na-darjenim otrokom, da pokažejo brez vsakega pretiravanja svoje igralske zmožnosti na odr-u, obenem pa nuditi otrokom nekaj ugodnih in zabavnih ur v gledališču, da se jih odvrne od raznih slabih vplivov ulice. — Mladinsko gledališče bo imelo tudi svoj baletni zbor in pozneje tudi svojo opero. — V Jugoslaviji je to prvi poskus osnovanja stalnega otroškega gledališča in je razumljivo tudi zanimanje za uspeh te ustanove veliko.

KUPIMO

Cankarjeve, Jurčičeve, Tavčarjeve, Fin-žgarjeve spise in spise drugih slovenskih pripovednikov — tudi posamezne zvez-ke. Ponudbe prosimo na »Učiteljski dom« v Mariboru.

— Tvrdka A. & E. SKABERNE v Ljub-ljani nam sporoča, da kljub znižanju uradni-skih plač še nadalje omogoča nabavo kvali-tetnega blaga (plašče, kostume, obleke) in je v to svrhu podaljšala obroke do 7 mesecev.

Interesenti naj pošljejo po vzorce čim-prej, ker velja ta objava za naročila dospela le do Božiča 1935.

takoj v prvih dneh decembra t. l. — Zdr-u-žuje se v skupine in nakazuje članske pri-spevke skupno na eni položnici. Prihranek je vam v prid! — Zamudniki poravnajte v de-cembru vse zaostanke. Novo leto naj nim-a madežev na sebi.

Mladinska matica

—mm Uradne ure tajništva Mladinske matice so dnevno od 16. do 18. ure.

—mm Šol, ki imajo nad 70 naročnikov na »Naš rod«, dobiva uprava večkrat rekla-macije, češ, da so dobile samo 70 števil. To se dogaja vsled tega, ker ne moremo pošiljati več kot po 70 števil skupaj v enem zavoju in moramo ostale izvide poslati v drugem za-vitku. Včasih se tak zavoj na pošti zakasni za en dan.

Pri reklamacijah mora plačevati uprava mnogokrat kazni, zato so naprošeni cenj. po-verjeniki, da frankirajo tudi reklamacije, ker niso več poštnine proste.

—mm Grda anonimna ovadba proti »Na-šemu rodu« ni imela takega uspeha kot so si ga želeli oni, ki v skritem rovariju zoper Mla-dinsko matico ampak baš nasprotno. Ured-ništvo je dobilo mnogo dopisov, kjer razni pisatelji, pedagogi in kulturni delavci ogorče-no obsojajo rovanje zoper našo mladinsko založbo. Najbolje pa je odgovorilo učiteljsvo s tem, da je poslalo na tisoče dodatnih naro-čil. Prva številka se je morala dvakrat ponat-sniti in je izšla v nakladi od 21.000 izvo-dov, kar pomeni, da smo kljub krizi obdržali približno isto število kot lani.

Za Miklavža dobite vse knjige M. M. razen letošnjih publikacij z 25 do 50% popu-stom. Oglejte si cene v zadnji številki »Učit. tovariša«.

—mm Reyne otroke lahko razveselite za Miklavža tudi s posameznimi številkami »Na-šega roda« prejšnjih letnikov, ki jih lahko do-bite po 20 par.

—mm V izredni fini izdaji izide v Aka-demski založbi zbirka pesmi Karla Široka »Kapelica«. Religiozni motivi so to, ki se pre-pletajo z nacionalnimi. Iz nje odseva velika

ljubezen do naših bratov, ki trpijo onstran mej.

Zbirka izide v dvobarvnem tisku z ročno barvano naslovno risbo. Cena lepo vezani knjigi je 30 Din. Naši naročniki jo lahko do-bijo tudi pri naši upravi.

—mm Roditeljski list, ki izhaja v Beogra-du, je prinesel v svoji 2. števi, prevod »Majka i deca u Koreji« iz zadnjih »Kresnic«.

Šolski radio

—r V soboto 30. novembra bo oddajala I. dekliška narodna šola v Ljubljani ob 11. uri proslavo našega državnega praznika »Uedi-njenja«, ne pa ob 9. uri kakor je bilo javljeno prvotno.

X. teden. V torek 3. decembra bo pre-daval g. dr. Pretnar Josip: »Kaj mora vedeti mladina o našem obrtniku«. K temu preda-vanju je podal sledeče misli: V naši javnosti prevladuje mnenje, da je obrtniški stan neke vrste stalež drugega reda. Zato bo predavatelj skušal dokazati, da je tako naziranje pogrešno in se s takim omalovaževanjem dela ve-lika krivica našemu obrtniškem stanu. Opi-sal bo na kratko, kako je obrt nastala in ka-ko se je razvijala. Dalje kako veliko vlogo je igralo obrtništvo v prešli stoletjih, kaj je ustvarilo s svojim umetnim ročnim in umstvenim delom in kako veliko može so izšli iz njegovih vrst. Povedal bo tudi, kolike važno-sti je obrt za našo mladino in zlasti za njeno bodočo eksistenco, da bo mladina videla ka-ko trdo, pošteno in častno je obrtniško delo in kako pametno in koristno je, ako se ne zanima samo za tako učenje, ki jo vodi po-zneje v razne pisarniške službe, temveč tudi za tako, ki ji daje možnost svobodnega po-leta in lepe bodočnosti, ako svoje življenje vzame resno ter se ne straši nobenega truda in dela. II.—III.

V petek 6. decembra bo govorila ga. Po-lonca Juvanova »Na Miklavžev dan«. Razpo-red:

1. Njen pogovor s šolarji.

2. Njen pogovor z Miklavžem. I.—III.

V decembru bodo še naslednje oddaje: **Torek 10. decembra:** Ob 60 letnici naše šole; izjava II. deška narodna šola na Grabnu v Ljubljani. I.—III.

Petek 13. decembra: Abesinija; g. dr. Re-ya Oskar. II.—III.

Torek 17. decembra: Ljubimo svojo zem-ljo! G. Boje Ethin. II.—III.

Petek 20. decembra: Božična igra; spisal g. Vombergar Joža. I.—III.

Stanovska organizacija JUU iz društev: Vabila

— SRESKO DRUSTVO LJUBLJANA - VZHODNI DEL bo imelo svoje redno zborovanje dne 7. decembra 1935 ob 9. uri v zbor-nici mestnega magistrata v Ljubljani.

Predava tovariš Hreščak, o zanimivi pe-dagoški temi. Radi tega poziva odbor vse člane, da se tega zborovanja zanesljivo ude-leže. — Člane pedagoškega in stanovsko-po-litičnega odseka vabimo, da pridejo pol ure prej.

— JUU — SRESKO DRUSTVO V LI-TIJI bo zborovalo v soboto 14. decembra t. l. ob 9. uri v Ljubljani pri Mikliču. Dnevni red: 1. Esperanto v praksi. Predavanje tov. Petra Golobiča iz Primskovega. 2. Poročila odbor-nikov. 3. Došli dopisi. 4. Katere delovne od-seke naj osnujemo v našem društvu (v zvezi z okrožnico vsem odbornikom). 5. Slučajnosti. Odbor.

— SRESKO UCITELJSKO DRUSTVO MARIBOR LEVI BREG bo zborovalo v so-boto 7. decembra t. l. ob pol 10. uri predp. v Narodnem domu v Mariboru. Razen običajnih točk je na sporedu ponovno razpravljanje o društvenem proračunu za l. 1935/36 ter poro-čilo tov. predsednika »Pedagoško didaktični beležki izza šolskega pregleda 1934/35 — s posebnim ozirom na vaško in obmejno šol-stvo«. Eno uro poprej t. j. ob pol 9. uri imata sejo upravní in nadzorni odbor, kojih člani-ce naj bodo točno ob uri in polnoštevilno na mestu. Prečitajmo ponovno uvodni članek »O pomenu in namenu organizacije« (»Učit. to-variš« z dne 31. 10. 1935), prečitajmo posebej še zadnji odstavek in takó prešinjeni v ne-okrnjeni stanovski zavesti in veri, da smo na pravi poti, pridimo točno in polnoštevilno na zborovanje, da si medsebojno potožimo, po-hvalimo, potolažimo in pobodimo za novo, dobrobit našo mladino, stanu in domovine žrtvovano delovno vztrajnost!

— JUU — SRESKO DRUSTVO V ŠKO-FJI LOKI bo zborovalo v soboto dne 7. de-cembra t. l. ob 8. uri v deški narodni šoli v Škofji Loki s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Predavanje »Loško gospodstvo« gospod prof. dr. Pavel Blaznik. 3. Situacijsko poročilo (tov. Debeljak V.). 4. Poročilo go-spodarskega odseka (tov. J. Kokalj). 5. Skle-panje o članarini. 6. Tajniško poročilo. 7. Predlogi in slučajnosti.

— JUU SRESKO DRUSTVO V KAM-NIKU bo imelo zborovanje v ponedeljek, dne 9. decembra 1935. V Domžalah po sledečem redu: 1. Situacijsko poročilo — član sekcije uprave v Ljubljani. — 2. Predavanje — Uči-telj-fotoamater — tov. Mrak. — 3. Slučajno-sti. — Začetek točno ob pol 10. uri. Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO V PTUJU bo zborovalo v soboto, dne 7. decembra ob pol 10. uri v »Prosvetni dvorani« Mladike. — Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Zgo-dovina po skicah, predava tov. Jančič Ivo. 3. Krvna zadruga kot vzgojna zajednica — predava tov. Jurančič Josip. Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO V LJUTO-MERU bo zborovalo v soboto 7. decembra v Slatini Radenci z začetkom ob 10. uri. Poleg običajnih točk je na programu gospodarsko predavanje o Učiteljski tiskarni in razgovor o razmerah v organizaciji. Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO KRŠKO vabi svoje članstvo na prvo letošnje zborova-nje, ki se bo vršilo v soboto dne 7. decembra t. l. ob 10. uri v Krškem s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsed. namestnika. 2. Poročilo o ban. in glavni skupščini. 3. Poro-čilo društvenih funkcionarjev. 4. Članarina in proračun za leto 1935-36. 5. Slučajnosti. — Po-ziyamo članstvo, da se zborovanja radi važ-nosti gotovo in točno udeležijo. Vršilo se bo v narodni šoli. Istotam se bo vršila takoj po prihodu vlaka odborova seja, zato prosimo vse odbornike, da se seje in zborovanja sigurno udeležijo. — Naprošamo cenjeno članstvo, da poravna zaostalo članarino in to po možnosti čim prej, ker sicer tudi društvo ne more iz-polnjevati obveznosti napram sekciji. — Opo-zarjamo članstvo, da posebnih vabil radi pre-velikih stroškov ne bomo razpošiljali!

— JUU SRESKO DRUSTVO V MUR. SOBOTI bo imelo svoje zborovanje dne 7. de-cembra 1935 ob pol 10. uri v Sokolskem domu v Mur. Soboti. — Istotam se vrši ob 9. uri seja upravnega odbora. — Nečlani, ki ne pri-stopijo k društvu, naj se zborovanja ne ude-ležejuje. Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO PRI SV. LENARTU V SLOV. GORICAH bo zboro-valo v soboto dne 7. decembra 1935 ob 9. uri v narodni šoli pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na sporedu je poleg običajnih društvenih za-dev gospodarsko predavanje o Učiteljski tis-karni ter zanimivo predavanje strokovnjaka g. Robnika iz Maribora o ročnem delu. Radi tega vsi na zborovanje! Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO V CELJU bo zborovalo v sredo 4. decembra s pričet-kom ob 9. uri dopoldne na mestni deški na-rodni šoli v Celju. Obravnavale se bodo aktu-alne stanovske in društvene zadeve. Na dnev-nem redu je tudi referat tov. predsednika o naših šolskih knjigah. K polnoštevilni ude-ležbi vabi Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO DOL. LEN-DAVA bo zborovalo 7. decembra v Dol. Len-davi v risalnici meščanske šole s pričetkom ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu je predavanje tov. Križmana o podrobnih učnih načrtih, a tov. Ravbar pa bo predaval o za-družnem gospodarstvu naših učit. ustanov. Poleg tega se bodo obravnavale še druge važne stanovske zadeve. Na zborovanje so vabljeni tudi tovariši novinci, ki se mislijo organizi-rati. Ob 9.30 ima odbor kratko sejo. Tov. za-mudniki se opozarjajo, da poravnajo svojo članarino in izpolnijo obljube na zadnjem zborovanju v Dobrovniku. Odbor.

— JUU SRESKO DRUSTVO LJUBLJA-NA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo dne 7. decembra 1935 ob 8.30 v telovadnici narodne šole na Grabnu v Ljubljani. Odbor.

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUSTVO ZU-ZEMBERK je zborovalo dne 9. nov. 1935 v Zužemberku ob številni udeležbi.

Po otvoritvi in pozdravih je tov. pred-sednik orisal položaj v organizaciji, kar so sprejeli zborovalci z odobravanjem v ved-nost.

Takoj nato je predaval tov. Cvar z Dvora o zgodovinskem pouku na osnovni šoli. Po-dal je mnogo dragocenih misli za preosnovo tega važnega predmeta.

Nato je podal tov. Kopriva zanimivo po-ročilo o anketi za sestavo šol. čitank, katere član je bil tudi on. Obrazložil je smernice, katerih naj bi se izvoljeni redakcijski odbor držal pri rešitvi tega za vse šolstvo prevaž-nega problema ter prosil vse učiteljsvo za sodelovanje. V ta namen se je sestavil pose-ben odbor v društvu, ki bo v svojem okolišu nabiral primerne prispevke. V tem odboru so tovariši: Kopriva, Dekval, Japelj, Korenčan in Hrovatova.

Poročila društvenih funkcionarjev tajni-ce in blagajničarke so bila sprejeta z odobra-vanjem in izrečena je bila zaupnica upravne-mu odboru.

Članarina za tekoče poslovno leto osta-ne ista 16 Din mesečno.

Na publikacije Mlad. Matice naj se na-roči vsaj vsaka šola.

Prihodnje zborovanje bo meseca decem-bra z referatom tov. Perka iz Ambrusa in tov. Slaparjeve iz Ajdovea.

Fr. Mervar, preds. R. Hrovatova, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUSTVO U SISKU. Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku Jug. učitelj. združenja in Metodu Kumelju, tajniku sekcije Jugosl. učitelj. združenja za Dravsko banovino. Ljubljana.

U pravednoj borbi protiv smanjenja či-novničkih prinaldežnosti i akciji koju ste po-duzeli sa ostalim pretstavnicima činovničkih udruženja, mi se s Vama nepokoleblivo soli-darišemo i želimo Vam svaki uspeh i napre-dak. I ako ste zbog toga momentano došli i na optuženiku klupu, to još više otkrkače vri-jednost vaše požrtvovnosti za dobro svijui nas u borbi za nasušni hleeb današnjice.

Živeli naši hrabri pretstavnici i zatočnici pravde!

Uz drugarski pozdrav, Pretsednik Mih. Telišman l. r.